

מסורת הש"ס

- (א) [נעיל קה.א.] (ב) [נקמן קה.א.] (ג) גיטין דף טז.
- (ד) [דף קה.א.] (ה) [דף קה.א.] (ו) [דף קה.א.] (ז) [דף קה.א.] (ח) [דף קה.א.] (ט) [נעיל קה.א.] (י) [דף קה.א.] (יא) [דף קה.א.] (יב) [דף קה.א.] (יג) [דף קה.א.] (יד) [דף קה.א.] (טו) [דף קה.א.] (טז) [דף קה.א.] (יז) [דף קה.א.] (יח) [דף קה.א.] (יט) [דף קה.א.] (כ) [דף קה.א.] (כא) [דף קה.א.] (כב) [דף קה.א.] (כג) [דף קה.א.] (כד) [דף קה.א.] (כה) [דף קה.א.] (כו) [דף קה.א.] (כז) [דף קה.א.] (כח) [דף קה.א.] (כט) [דף קה.א.] (ל) [דף קה.א.]

תורה אור השלם

- 1. זכור את יום השבת לקדשו.
- 2. הרבם עיקר בראשו ודבסלי בחשוך הולך וירדתי גם אני ששקרה אחר יקרה מתי בלבם: קהלת ב די

הנהגות רב"ח

- (א) רשב"ם ד"ה הי"ג ט"ד ו"י ד"כ קידש תחלה יומא: (ב) ר"ה אין לו אלא כוס אחד כי בלילה הוא דביטחי בחשוך הולך (ג) ד"ה ואגיד וכו' אמר להם קידוש נביל:

מוקף רש"י

הוא בשבתא תרי וחלוא בתר שבתא. קרי כתר שנת שנתה. אלא רביעי חמישי ושני נקראין על שם שנת הנהגה. האי שנת דקדמא יום שבת מתחילתא (גיטין טו.ו.)

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קו.

עין משפט
גזר מצוה

ושמע מינה אומר שתי קדושות על כוס אחד. ונשאין לו כדלמך לעיל (ד' קכ:). משום דכוס של ברכה צריך שיעור. רב אשי לא פליג אלאמרי דבסמוך ואית ליה שפיר טעמו פגמו אלא דמהא ליכא למשמע מינה קאמר: קפיד אכסא פניבא. פירש רש"י דקפיד דקפיד למתלה דוקא ואם אין לו אלא פגוס יקדש עליו והמה משום קפידא דפגימה מיהו ראו רש"י לסמוך עליו בשעת הדחק: וזכרהו על ה"ה. דזכרה כתיב על ה"ה וזכרו כ"ה לנעין (הושע יד) זכירה דודך מ"ה (שיר א) והאי זכרה היינו קידוש דזכורו לא מליני על הכוס אלא בתפלה כדלמך בשבת (ד' קט:). ולא יתקן על הכוס אלא להוציא נעיו וזכר בימו ומה שרגילין לומר ויכולו אפי' בתפלה כקול רס היינו משום י"ט שחל להיות בשבת שמתפללין אהי בתרתו ואין אומר ויכולו בתפלה ותקנו נמי לומר ככל שצמח שלל לחקן בין שנת לשנת ונראה דקידוש על ה"ה אסמכתא היא והא דלמך נמי שמתו (נדרות ד' כ:)

ושמע מינה אומר ב' קדושות על כוס אחד ושי"מ ב"ש היא ואלביא רבי יהודה רב אשי אמר טעמו פגמו וכוס של ברכה צריך שיעור חרא מילתא היא וה"ה מ"ט טעמו פגמו משום דכוס של ברכה צריך שיעור רבי יעקב בר אבדי קפיד אחצבא פגימא רב אבדי בר רב אשי קפיד אכסא פנימא מור בר רב אשי קפיד אפילו אחביתא פגימתא ת"ר יזכור את יום השבת לקדשו וזכרהו על ה"ה אין לי אלא ביום בלילה מנין ת"ל זכור את יום השבת לקדשו בלילה מנין אדרבה עיקר קדושתא בלילה הוא קדיש דכי קדיש תחלת יומא בעי לקדושי ותו בלילה מנין ת"ל זכור את יום השבת לקדשו ואלו קא נסיב ליה קרא דמימא ה"ה יזכור את יום השבת לקדשו וזכרהו על ה"ה בכניסתו אין לי אלא בלילה ביום מנין ת"ל זכור את יום השבת יביום מאי מברך אמר רב יהודה בפה"ג רב אשי איקלע למחוזא אמרו ליה ליקדיש לן מר קידושא רבה הוה ליה סבר מאי ניהו קידושא רבה אמר מכדי כל הברכות כולן בפה"ג אמרי ברישא אמר בפה"ג ואגיד ביה חזייה להווא סבא גרזין ושתי קרי אנפשיה ז"החכם עיניו בראשו א"ר אבדי בני רבי חייה מי שלא הבריל ב"במוצ"ש מבריל והולך בכל השבת כולו ועד כמה א"ר זורא יעד רביעי בשבת כי הא ד"ריתבי רבי זורא קמיה דרב אשי ואמרי לה רב אשי קמיה דרבי יוחנן ויתבי וקאמר ה"לענין גיטין חרא בשבתא תרי ותלתא בתר שבתא ארבע והמשיא ומעלי יומא קמי שבתא א"ר יעקב בר אבדי יאבל לא על האור אמר רב ברונא אמר רב הנוטל

ואליבא דרבי יהודה. דלמך [ג.ק.] מאור ואח"כ בשמים: משום דכוס של ברכה טעמו פגמו. אלא אי היה ביה טפי מכשיעור טעמו לא פגמו: קפיד. לקידוש והגדלה וזכרהו המון אבל אם נא לשמות מכוס פגוס מברך עליו ברכת ה"ה: לקדשו. משמע משמע שמתקדש היום: אין לי אלא ביום. לקמן פריך אדרבה עיקר קדושתא בלילה הוא דכניסתו הוה קדושתו: קידושא רבה. בורא פרי הגפן וההי הגפן קרי ליה קדושתא רבה דלכולהו קדושי אמרי לה: ואגיד ביה. האריך זו: עד רביעי בשבת. אבל מרביעי ולהלן גבי שנת הנהגה מתחשב: לענין גיטין. אמר לה ה"ה גיטין על מנת שמתני לי מתחילת זמן אחר השבת או שאמר קודם השבת מתני לי: אבל לא על האור. אם לא נירך בורא מאורי האש צמוציא שנת שוב אינו מברך: נטל

ושמע מינה אומרים ב' קדושות על כוס אחד. היכא דלית ביה אלא כוס אחד כי הכא אע"כ דלמך לעיל (דף קכ:) אין אומרים ב' קדושות על כוס אחד היכא דלית ליה שאני דמתחילתין (לעיל): ושמע מינה ב"ש היא ואלביא דרבי יהודה. דלמך לעיל מאור ואח"כ בשמים דלילו לבי' ברישא בשמים ואח"כ מאור. והא ליכא למימר ר"מ ואלביא דב"ה דלמך לעיל (ו"ה) אומרים נר ובשמים הוה והגדלה ועני ברה זו דברי ר"מ היא דה"ה פריקין דברכות פרק אלו דברים (דף נב.) ומשני לא ס"ד מדקמתי ומשגלתי לאחר המון מאן שמעת ליה דלית ליה האי סגרא דמון ברישא רבי יהודה דלמך לעיל רבי יהודה אומר לא נחלקו ב"ש ובי"ה על המון שבתא ועל הגדלה שנסוף כו' אלמא רבי יהודה הוא ואלביא דב"ש דלילו לר"מ מי מנא לה משגלתי לאחר המון דלדידה מאור ברישא בין לב"ש בין לב"ה ולא מון דלמך לעיל זו דברי ר"מ: משום דכוס של ברכה לר"י שיעור. אבל אי היה טפי מכשיעור וטעמו לא פגמו: קפיד אכסא פניבא. לקידוש והגדלה ולבהמ"ו ולכל ברכות שתקנו לטעון על כוס פגוס אבל אם רוצה לשמות יין לר"י לברך בורא פרי הגפן שאסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה"ס. ומיהו אם אין לו אלא יין פגוס מקדש עליו דקפיד למתלה משמע: אפילו אכסא פניבא. הכות קטנות אבל אם חבית של עץ גדולה אין להקפיד: ה"ה ט"ר זכור את יום השבת לקדשו וזכרהו על ה"ה אין לי אלא ביום בלילה מנין ת"ל זכור את יום השבת בלילה מנין אדרבה עיקר קדושתא בלילה הוא דכניסתו הוה קדושתו: קידושא רבה. בורא פרי הגפן וקרי ליה קדושתא רבה דלכולהו קדושי אמרי לה: ואגיד ביה. האריך זו: עד רביעי בשבת. אבל מרביעי ולהלן גבי שנת הנהגה מתחשב: לענין גיטין. אמר לה ה"ה גיטין על מנת שמתני לי מתחילת זמן אחר השבת או שאמר קודם השבת מתני לי: אבל לא על האור. אם לא נירך בורא מאורי האש צמוציא שנת שוב אינו מברך: נטל

ל"ה א מ"י פכית ט"ה שבת הלכה ט"ה טושי"ע א"ת ט"י קפד טע"ג: לו ב מ"י שם הלכה א ויהללו ו' סגמ טע"ן טע"ן [טור א"ת ט"י רמ"א]: לו ג מ"י שם הלכה י' ופגמ טע"ג טור טע"ג א"ת ט"י רמ"א טע"ג: לו ד מ"י שם הלכה ד סגמ טע"ג טור טע"ג א"ת ט"י רמ"א טע"ג: לו ה מ"י פ"ע מהל' גיטין הלכה כג סגמ טע"ן ב טושי"ע א"ת ט"י קמ"ד ט"ו: לו ו מ"י פכית מהלכת סגמ טע"ג ד סגמ טע"ן טו טושי"ע א"ת ט"י רמ"א טע"ג:

רבינו חננאל

ומברך ככוס אחד והגדלה, שים אומר שתי קדושות בכוס אחד. ושי"מ פכית ט"ה שבת הלכה ט"ה טושי"ע א"ת ט"י קפד טע"ג: לו ב מ"י שם הלכה א ויהללו ו' סגמ טע"ן טע"ן [טור א"ת ט"י רמ"א]: לו ג מ"י שם הלכה י' ופגמ טע"ג טור טע"ג א"ת ט"י רמ"א טע"ג: לו ד מ"י שם הלכה ד סגמ טע"ג טור טע"ג א"ת ט"י רמ"א טע"ג: לו ה מ"י פ"ע מהל' גיטין הלכה כג סגמ טע"ן ב טושי"ע א"ת ט"י קמ"ד ט"ו: לו ו מ"י פכית מהלכת סגמ טע"ג ד סגמ טע"ן טו טושי"ע א"ת ט"י רמ"א טע"ג:

אוכל עמיה הלך לר"י להמתין עד שיטעום המנצח אבל קידוש שאין חובה לשמות להמנצח א"ל להמתין ומיהו בירושלמי דברכות א"ר אבה בשם ר' יוחנן וזקוקין לכוס אחד מה דלמך ר' יהושע כשיש לכל אחד כוסו בידו ומשמע נמי אם אין כוסו בידו אפי' שפך מכוס ברכה לכוסות אחרים אין להם לטעום עד שיטעום המנצח אבל כשיש לכל אחד כוס א"ל להמתין ולכך היה גזין ושמי ומכאן יש להוכיח שא"ל לשפוך מכוס של ברכה לשאר כוסות ומיהו היכא דפגימי לר"י לשפוך ממנו לשאר כוסות כדי שישמו כולם מכוס שאינו פגוס אע"ג דשמי לא מעכבא דלמרינן בפרק ככל מערבין (עירובין דף מ.) וגם בהמוציא יש להוכיח מירושלמי אם יש לכל אחד ככור א"ל להמתין ואוכל כל אחד כוס א"ל להמתין ולכך היה גזין ושמי ומכאן יש להוכיח נמי (שם דף מ.) בעל הבית בוצע כדי שיבצע צעין יפה דמשמע שאין אוכלין אלא מה שמחלק להם מיירי בשאין כבר לפני כל אחד א"ל בשבת וכגון שאין להם לחם משנה דאו לרבינן לאכול מבציעותיו: הנוטל

אומר רב אשי לא פליג אלאמרי דבסמוך ואית ליה שפיר טעמו פגמו אלא דמהא ליכא למשמע מינה קאמר: קפיד אכסא פניבא. פירש רש"י דקפיד דקפיד למתלה דוקא ואם אין לו אלא פגוס יקדש עליו והמה משום קפידא דפגימה מיהו ראו רש"י לסמוך עליו בשעת הדחק: וזכרהו על ה"ה. דזכרה כתיב על ה"ה וזכרו כ"ה לנעין (הושע יד) זכירה דודך מ"ה (שיר א) והאי זכרה היינו קידוש דזכורו לא מליני על הכוס אלא בתפלה כדלמך בשבת (ד' קט:). ולא יתקן על הכוס אלא להוציא נעיו וזכר בימו ומה שרגילין לומר ויכולו אפי' בתפלה כקול רס היינו משום י"ט שחל להיות בשבת שמתפללין אהי בתרתו ואין אומר ויכולו בתפלה ותקנו נמי לומר ככל שצמח שלל לחקן בין שנת לשנת ונראה דקידוש על ה"ה אסמכתא היא והא דלמך נמי שמתו (נדרות ד' כ:)

א"ל להמתין עד שיטעום המנצח אבל קידוש שאין חובה לשמות להמנצח א"ל להמתין ומיהו בירושלמי דברכות א"ר אבה בשם ר' יוחנן וזקוקין לכוס אחד מה דלמך ר' יהושע כשיש לכל אחד כוסו בידו ומשמע נמי אם אין כוסו בידו אפי' שפך מכוס ברכה לכוסות אחרים אין להם לטעום עד שיטעום המנצח אבל כשיש לכל אחד כוס א"ל להמתין ולכך היה גזין ושמי ומכאן יש להוכיח שא"ל לשפוך מכוס של ברכה לשאר כוסות ומיהו היכא דפגימי לר"י לשפוך ממנו לשאר כוסות כדי שישמו כולם מכוס שאינו פגוס אע"ג דשמי לא מעכבא דלמרינן בפרק ככל מערבין (עירובין דף מ.) וגם בהמוציא יש להוכיח מירושלמי אם יש לכל אחד ככור א"ל להמתין ואוכל כל אחד כוס א"ל להמתין ולכך היה גזין ושמי ומכאן יש להוכיח נמי (שם דף מ.) בעל הבית בוצע כדי שיבצע צעין יפה דמשמע שאין אוכלין אלא מה שמחלק להם מיירי בשאין כבר לפני כל אחד א"ל בשבת וכגון שאין להם לחם משנה דאו לרבינן לאכול מבציעותיו: הנוטל